

Τί είναι συγχώρησις; Εἶναι τὸ ἄρωμα, ὅπερ ἐκδίδουσι τὰ φυτὰ καταπατούμενα.

Κατὰ πολὺ θὰ ἠλαττοῦτο ἡ αὐστηρότης, μεθ' ἧς οἱ ἄνθρωποι κρίνουσιν ἀλλήλους, ἂν ἀπλῶς ἀνίχνευον τὰς αἰτίας τῶν ἀποτελεσμάτων καὶ παρετήρουν τὴν πρόοδον τῶν πραγμάτων ἐν τῷ ἠθικῷ κόσμῳ μεθ' ὅσης ἀκριβείας καὶ ἐν τῷ φυσικῷ.

Ὅτι ὁ σίτος σίτον παράγει, ὅτι ὑπάρχοντες βόες προῆλθον ἐκ προγενεστέρων βοῶν, ὅτι πᾶς ἀναπτυσσόμενος ὄργανισμὸς λαμβάνει αἰφνης τὸ σχῆμα τῆς οικογενείας, τῆς τάξεως, τοῦ γένους καὶ τοῦ εἶδους ἐξ οὗ ἐπήγαθεν, εἶναι γεγονός, ὅπερ διὰ τῆς ἐπαναλήψεως, ἐκτίσαστο ἐν τῷ ἡμετέρῳ πνεύματι σχεδὸν τὴν μορφήν ἀνάγκης.

Ὁ μέγας μεταρρυθμιστὴς εἶναι πάντοτε ἀντιδημοτικὸς ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ἐποχῇ. Ἐν γένει τὸν βίον διέρχεται ἐν ἀνησυχίᾳ καὶ κινδύνῳ. Κατὰ συνέπειαν συμφέρον τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι νὰ καθίσταται δεδαστὴ ἡ μνήμη τοιοῦτων ἀνδρῶν καὶ νὰ υποστηρίζωνται οὗτοι ἐναντίον τῆς περιφρονήσεως καὶ τοῦ μίσους τῶν συγχρόνων αὐτῶν ὑπὸ τῆς ἐλπίδος ὅτι θὰ ἐγκαταλίπωσι μέγα καὶ ἄλυστον ὄνομα. Τὸ χωρεῖν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐγκαταλειμμένης ἐλπίδος τῆς ἀληθείας εἶναι κινδυνώδης ὑπερησία—τίς θ' ἀναλάβῃ αὐτὴν ἂν μὴ ἦναι τιμητικὴ ὑπερησία; Ἰκανῶς εὐχερὲς ἐστί, μετὰ τὴν κατάληψιν τῶν προμαχῶνων, ἡ ἀνεύρεσις ἀνδρῶν, οἵτινες νὰ πῆξωσι τὴν σημαίαν ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτάτου πύργου. Ἡ δυσχερεία ἐγκρατείας ἐν τῇ ἐξευρέσει ἀνδρῶν, οἵτινες νὰ ἦναι πρόθυμοι πρόωτοι νὰ χωρήσωσιν εἰς τὸ ρῆγμα.

λόρδος Μακώλν.

Ἡ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ἐν τοῖς ἡμετέροις Σχολείοις.

Ὁ ἐλλόγιμος καθηγητὴς κ. Ἰωακείμ Βαλαβάνης προτάσσει τῆς ὑπ' αὐτοῦ πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων ἐκδιδομένης τριτοῦ Νεοελληνικῆς Κιβωτοῦ πρόλογον περὶ τῆς διδασκαλίας τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης, ὃν παρατιθέμεθα ἐνταῦθα ὡς ὀρθὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος γνώμας περιέχοντα. Ὁ πρόλογος οὗτος ἀκέραιος ἔχει ὡδε :

Ὁ σκοπὸς τῆς Νεοελληνικῆς Κιβωτοῦ εἶναι διπλοῦς· νὰ καταρτίσῃ πρόωτον τοὺς μαθητὰς τῶν Ἀστικῶν λεγομένων Σχολῶν καὶ τοὺς τῶν Σχολαρχείων εἰς τὴν καθωμλημένην ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ νὰ παρασκευάσῃ ἔπειτα εἰς τοὺς ἐφιεμένους ὑψηλοτέραν μᾶθησιν εὐχερῆ τὴν κατάληψιν τῶν ἐν τοῖς γυμνασίοις διδασκωμένων μαθημάτων· διότι ἐκτὸς πάσης συζητήσεως, καθ' ἡμᾶς, κεῖται τὸ γεγονός ὅτι ἄνευ τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως τῆς ἀπλῆς ἑλληνικῆς δυσχερῆς καὶ ἐν πολλοῖς ἀνέφικτος εἶναι ἡ ἐκμάθησις τῆς ἀρχαίας· τούτου δ' ἕνεκα οὐδόλως παραδεχόμεθα ὅτι οἱ ξένοι φιλόλογοι δύνανται νὰ ἐμβαθύνωσιν εἰς τὰ λεπτεπίλεπτα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας νοήματα ὅπως καὶ ὅσον οἱ Ἕλληνες. Καὶ βεβαίως πολλὰ μὲν παρορθοῦσι διὰ τῆς ὁμολογημένης ἐπιμελείας καὶ τῆς παροικιῶδους αὐτῶν ἐπιμονῆς οἱ ξένοι φιλόλογοι, ὀλίγιστα ὅμως ἀναντιρροήτως θὰ κατορθοῦν, ἂν νυβρίσκοντο ἐν ταῖς αὐταῖς ἡμῖν περιστάσεσιν. Οἱ φιλομαθεῖς ἐπιστήμονες τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς γίνονται ἀληθῶς ἐγκρατεῖς τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς φιλοσοφίας καὶ φιλολογίας, διότι ἔχουσιν ἀφθονίαν μέσων, οἷαν οὐδὲ κατ' ὄναρ ἢ καθ' ὑπαρ δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἡμεῖς.

Πληθὺς βιβλιοθηκῶν καὶ ἀπειρία βοηθητικῶν συγγραμμάτων, πόροι ἀφθονοὶ καὶ εὐχέρεια πρὸς περιήγησιν καὶ αὐτοψίαν τῶν περιγραφόμενων τόπων καὶ χωρῶν, ἀσφαλῆς ἀμοιβὴ τῶν κόπων καὶ πλουσία ἀνάκτισις τῶν δαπανηθέντων παρ' ἐκείνοις· ἔλλειψις βιβλιοθηκῶν καὶ βοηθητικῶν πονημάτων παρ' ἡμῖν, στέρσις πόρων ἐπαρκῶν καὶ πρὸς τὸ ζῆν ἐτι, βεβαία ἀπογοῦτεσις τῶν καταβληθέντων κόπων καὶ ἀσφαλῆς ἀπώλεια τῶν πρὸς συγγραφὴν ἢ ἔκδοσιν συγγράμματός τινος γενομένων δαπανῶν. Καὶ ἐν τούτοις ἐργαζόμεθα, καὶ ἡ διανοητικὴ παραγωγὴ τῶν ἡμετέρων λογίων οὐδὲ ὅλως ἀναξία λόγου εἶναι οὐδὲ ὅλως ἀπαράβλητος πρὸς τὴν τῶν ξένων. Πόθεν δὲ τὸ ἀποτελεσμα τοῦτο τὸ εὐχάριστον, τὸ εὐαρέστως προσπίπτον ὑπὸ ταῖς ὀψεσιν ἀμερολήπτου κριτοῦ, ἐν ᾧ δὲν διατίθενται ἴσα καὶ τὰ αὐτὰ παρ' ἐκατέρωθεν μέσα;

Διότι ἡμεῖς μὲν, κάτοχοι ὄντες εὐτυχῶς ἢ γινόμενοι τῆς ὀμιλουμένης καὶ γραφομένης καὶ ζώσης γλώσσης, διασφραζούσης αὐθυπόστατα καὶ αὐτούσια πολλά τῶν τῆς παλαιᾶς, ἢ μᾶλλον ἀποτελούσης ἀδιάκοπον συνέχειαν ἐκείνης, κεκτῆμεθα ἤδη τὴν ποθητὴν ἀναβάθραν, δι' ἧς εὐχερῶς δυνατόν ἡμῖν νὰ ἀνέλθωμεν εἰς τὸ πλούσιον θησαυροφυλάκιον τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ἐν ᾧ οἱ ξένοι ὀφείλουσι πρόωτον νὰ παρασκευάσωσι τὴν κλίμακα καὶ κατόπιν νὰ εἰσδύσωσιν ἐκεῖ, ὅπου πρὸ πολλοῦ ἡμεῖς εὐρισκόμεθα.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ὅμως γεννᾶται ἡ δικαία ἀπορία : Διὰ τίνα λοιπὸν λόγον ὑστεροῦμεν τῶν ξένων φιλολόγων οἱ Ἕλληνες φιλόλογοι, ἐν ᾧ καὶ τὴν κλίμακα κατέχομεν καὶ τὸν τόπον τῆς πνευματικῆς πανδαισίας εἴπερ τινὲς καὶ ἄλλοι καλῶς καὶ μετ' ἀκριβείας γινώσκουμεν;

Ἡ ἀπάντησις ἐδόθη πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως ὑπὸ πολλῶν ὁμογενῶν, εἰλικρινῶς κηδομένων τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἡμῶν πραγμάτων, συνοψίζομεν δὲ αὐτὴν εἰς τὰ ἀκόλουθα : **Δὲν θέλομεν νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν κλίμακα.** Προτιμῶμεν, φαίνεται, νὰ εὐρεθῶμεν εἰς τοὺς ἀνωτάτους τοῦ μεγάρου τῆς Παιδείας ὀρόφους ἴσως πετόμενοι, ἴσως πηδῶντες· καὶ ἐν τούτῳ ἀκριδῶς ἐγκρατεῖται τὸ πταῖσμα ἡμῶν. Ἄγνωστον πῶς καὶ ἐπὶ τίσι ποτὲ λόγοις φρονοῦμεν καὶ ἀξιοῦμεν ὅτι δυνάμεθα νὰ ἐπιβῶμεν ἀμέσως ἀπὸ τῆς ξηρᾶς ἐπὶ τῆς τριήρους, ἄνευ μεσολαβήσεως λέμβου, ἥτις ἐν τοσοῦτῳ εἶναι οὐχὶ σπανίως διὰ πολλὰ ἔθνολογικὰ ζητήματα αὐτὴ ἡ σωτήριος λέμβος. Καταλείπομεν τῷ ὄντι τὴν πολύτιμον κλίμακα σπιτουμένην ἐν ἀνυλίοις ὑπογείοις καὶ μακρᾶν τῆς «ἀτρογίτου ἁλός» ἀνελκυσμένην τὴν ἀνεκτίμητον λέμβον, καὶ προσδοκῶμεν ἐναγωνίως νὰ ῥιφθῇ ἡμῖν ἴσως ἀνωθεν σχοινίον τι, δι' οὗ μετὰ πολλῶν κινδύνων νὰ ἀναρριχηθῶμεν πρὸς τὰ δυσανάβατα ὕψη. Ποῖον δὲ τὸ ἀποτέλεσμα; Παρέρχονται ἀνωφελῶς αἱ ἡμέραι, προστίθενται ἔτη ἐπὶ τοῖς ἔτεσιν ἡμῶν, οἱ ἴουλοι τῆς ἐφήβου ἡλικίας αὐξάνονται καὶ τραχύνονται, λευκαινόμεθα πολλάκις, καὶ ἐν τούτοις οὐδὲ ἐν βῆμα ἐπὶ τὸ βέλτιον πρὸς τὰ πρόσω ἐχωρήσαμεν.

Διὰ τῆς Νεοελληνικῆς Κιβωτοῦ δὲν διανοίγονται νέοι ὀρίζοντες πρὸ τῶν ἐκθάμβων ὀμμάτων τῆς νεολαίας, οὐδ' ἐπινοεῖται ἢ ἐπιζητεῖται μετὰ στόμφου καὶ μεγαλαυχίας καὶ αὐθεντίας ἢ κατάργησις τῆς ἐν τοῖς ἐκπαιδευτησίοις ἡμῶν ἐπιδιωκομένης κλασικῆς παιδείσεως καὶ ἡ δημιουργία **Πρακτικῶν Σχολείων, Πρακτικῶν Γυμνασίων, Ἐπαγγελματικῶν Ἰδρυμάτων, Βιοτεχνικῶν Διδασκηρίων** κτλ. κτλ.

Ὁ συμπύξας τὴν **Νεοελληνικὴν Κιβωτὸν** ἐφ' ἱκανὰ ἔτη διδάσκων ἐν Ἀθήναις, κατέμαθεν ἐκ πείρας καὶ ἐβεβαίωθη ἐπαρκῶς ὅτι ἐπιβάλλεται, πρὸ τῆς εἰσδύσεως τοῦ μαθητοῦ εἰς τὸν λαβύρινθον τῆς κλασικῆς παιδείας νὰ ἐφοδιασθῆ προχειρῶς διὰ τινος τολύπης, ὑφ' ἧς βοηθούμενος, ἀσφαλῶς νὰ χωρήσῃ πρὸς τὰ πρόσω καὶ ἐκεῖθεν χειραγωγούμενος ὡσαύτως ἀσφαλῶς νὰ εὐρίσκη τὰ ἴδια ἵχνη· ἐπιβάλλεται, ἐν ἄλλαις λέξεσι καὶ ἀνευ μεταφορῶν, ἡ διδασκαλία τῆς λαλουμένης, τῆς γραφομένης, τῆς ζώσης παρὰ τῷ λαῷ, παρὰ τῷ ἔθνει γλώσσης. Ἡ γλῶσσα αὕτη εἶναι, μάλιστα νῦν, καὶ ἔτι μᾶλλον βεβαίως εἰς τὸ μέλλον, καὶ πλουσία καὶ γλαφυρὰ καὶ ὡραία εἰς ἐκφράσιν πάσης οἰαςδήποτε ἐννοίας ἢ γνώσεως, διότι ἔχει πρόχειρα καὶ ἠνεωγμένα τὰ ἀνεξάντλητα ταμεία τῆς πάλαι σοφίας, ὁπόθεν ἀρύεται ὅ,τι καὶ ὅσα θέλει. Ἐν τῇ γλώσσῃ ταύτῃ σήμερον διανοούμεθα, δι' αὐτῆς ἐκφράζομεν τὰ αἰσθήματα, τὰ φρονήματα καὶ τὰς σκέψεις ἡμῶν, ἐξωτερικεύομεν τὰς λύπας ἢ τὴν χαρὰν, τὴν ὀργὴν ἢ τὴν εὐαρέσκειαν ἡμῶν, δηλοῦμεν τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν, συζητοῦμεν, ἀγορεύομεν, διδασκόμεθα, διδάσκομεν, συνεννοοῦμεθα.

Καὶ ὅμως ἀφίνομεν τὸ σπουδαιότατον ὄργανον τοῦτο νὰ σκωριᾷ, καὶ τοὺς πολλούς, τοὺς ἀναριθμήτους καὶ εὐδοκίμους χειριστὰς αὐτῆς παραδίδομεν μετ' ἀσυγγνώστου ἀγνωμοσύνης εἰς τὴν λήθην καὶ τὸν ἐκ ταύτης ἄδικον θάνατον.

Ἀφ' οὗ δὲ παρ' ἡμῖν οὕτως ἢ ἄλλως εἰς δύο διακεκρυμένας ἀλλήλων τάξεις διαιροῦνται οἱ ἀπὸ τῆς νηπιώδους αὐτῶν ἡλικίας εἰς τὰ μνηστῆρα τῶν ἐκπαιδευτηρίων ἐγγραφόμενοι, δηλαδὴ εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς ἀνωτέραν ἐν Πανεπιστημίῳ ἢ Πολυτεχνεῖῳ παιδευσιν, καὶ εἰς τοὺς προωρισμένους νὰ ἀλατισθῶσι μὲ ὀλίγα γράμματα ἀπόρους, οἵτινες, ἠναγκασμένοι νὰ ἀποδυθῶσιν εἰς τὸν ἀδύρηντον τοῦ βίου ἀγῶνα, δὲν δύναται νὰ ἐντροφήσωσιν εἰς τὰ ἀγαθὰ τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος. Ἄλλ', ὡς ἔχουσι παρ' ἡμῖν τὰ τῆς παιδείσεως νῦν, οὔτε οἱ πρῶτοι καταρτίζονται ἐπαρκῶς, οὔτε οἱ τελευταῖοι οὔτοι ἀξίον τι λόγου ὄφελος ἐκ τῆς ἱκανῶς μακρᾶς εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα φοιτήσεως αὐτῶν πορίζονται. Καὶ οἱ μὲν προβαίνοντες εἰς τὴν γυμνασιακὴν παιδευσιν νέοι, μὴ ἔχοντες τὴν προμνημονευθεῖσαν κλίμακα, ἢ μὴ ἀσκηθέντες νὰ χειρίζονται αὐτήν, δυσχερῶς, ἀτελῶς καὶ μετὰ κόπον παρακολουθοῦσι καὶ κατανοοῦσι τὰ διδασκόμενα καὶ ἔτι δυσχερέστερον καθιστῶσιν αὐτὰ ἴδιον αὐτῶν κτῆμα. Οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι ἔνεκα διαφόρων λόγων νὰ προβῶσι πέρα τῶν τάξεων τοῦ ἑλληνικοῦ σχολεῖου εἰς οὐδὲν δύναται νὰ χρησιμοποιοῦσι τὰ δεδιδασμένα, διότι ταῦτα, ὡς ὑψηλότερά τινα σκοποῦντα, εἶναι ἐν τῷ πρακτικῷ αὐτῶν βίῳ ὅλως ἀνεφελῆ, προσωρινὴν τινὰ μόνον αὐτοῖς ἴσως τέρψιν παρασχόντα. Εἰς τί, λόγου χάριν, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὸν ἀπὸ τοῦ Σχολαρχείου ἀποφοιτήσαντα νέον ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ ἢ γνῶσις **MONON** τῆς Αἰλιανοῦ Ποικίλης Ἱστορίας ἢ τῶν Νεκρικῶν τοῦ Λουκιανοῦ Διαλόγων ἢ τῆς Κύρου Παιδείας τοῦ Ξενοφῶντος ἢ τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου, ἀνευ ἀντιπαραβολῆς τινος πρὸς αὐτὰ τῶν νεωτέρων λογογράφων καὶ ποιητῶν, τῶν ζώντων τούτων χειριστῶν καὶ θεματοφυλάκων τῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας ἡμῶν; Πῶς ὁ παῖς οὗτος, ὁ εἰσερχόμενος εἰς τὴν πρακτικὴν ἐνάσκησιν χειρωνακικοῦ τινος ἐπαγγέλματος, διὰ τῶν κλασικῶν μόνον συγγραμμάτων, ἀνευ προηγουμένης ἐν τῇ σχολῇ πρακτικῆς ἀσκήσεως καὶ ἐ-

φαρμογῆς τῶν νέων πρὸς τὰ παλαιὰ καὶ τούτων πρὸς ἐκεῖνα θὰ δυνηθῆ νὰ ἐννοήσῃ καλῶς ἄρθρον τι ἐφημερίδος ἢ πῶς, ὃ καὶ τὸ σπουδαιότατον, θὰ κατορθώσῃ νὰ γράψῃ ἀνεκτῶς ἀπλῆν τινα ἐπιστολὴν;

Καὶ ἂν ταῦτα ἦναι ἀληθῆ—καὶ εἶναι δυστυχῶς—, τί ὠφελεῖται ὁ ἀπόφοιτος τοῦ σχολαρχείου ἐκ τῆς διδασκαλίας τούτων ἐτῶν; Πρὸς τί ἢ ἀπώλεια τούτου μύρου τῆς νεότητος, ἀφ' οὗ οὐδὲν ἐφόδιον καὶ ὄφελος διὰ τὸν βαρὺν τοῦ βίου ἀγῶνα καὶ τὸ ἄχαρι γῆρας ἀντιπαρέχεται αὐτῇ; Οἱ ξηροὶ γραμματικοὶ κανόνες τῆς γνησίας ἀττικῆς διαλέκτου καὶ οἱ ἀπταιστοὶ τύποι τοῦ λεῶ καὶ νεῶ καὶ ἡ ὀρθὴ κλίσις τῆς ἀπόκρεω δὲν ἀρκοῦσιν αὐτοὶ μόνοι εἰς τὸν ἐν ἐνεργείᾳ βίον, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ ἔχη ὁ εἰς τὸ κοινωνικὸν πέλαγος ἐκσφενδονώμενος νέος καὶ γνώσεις τῆς νέας ἑλληνικῆς ὅσον τὸ δυνατόν πλείεστας, ἵνα ταύτας βαθμυδὸν δι' ἀναγνώσεως καὶ μελέτης καταστήσῃ ἰδίας καὶ ἀναφαιρέτους καὶ ὠφελήθη ἐξ αὐτῶν.

Ὡστε εἶναι ἐπάναγκες οἱ τὰ τῆς παιδείας παρ' ἡμῖν ἰθύνοντες σπουδαίως νὰ μεριμνήσωσι περὶ τοῦ ζητήματος τούτου καὶ νὰ μὴ ἀκούωμεν ἐπανελημμένως καὶ ἀνευ οἴκτου τὴν Σύνεσιν σκώπτουσαν ἡμᾶς· «ὦ σὺ, ἐν οὐρανῷ βλέπειν πειρώμενος, τὰ ἐπὶ γῆς οὐχ ὄρας;» Καὶ δικαίως· διότι, πειρώμενοι, ἀνευ τῆς ἀναγκαίας προπαρασκευῆς, νὰ βλέπωμεν τὰ πρὸ διςχιλίων περιπίου ἐτῶν γραφέντα, καὶ βυθίζοντες εἰς τὰ ἀπώτατα βάθη ταῦτα τοῦ ἀπομακρυσμένου παρελθόντος τὸ βλέμμα, κατ' ἀνάγκην παρορώμεν τὰ πρὸ τῶν ποδῶν ἡμῶν συμβαίοντα, καὶ ἐντεῦθεν, ἐπ' ἴσης κατ' ἀνάγκην, κινδυνεύομεν νὰ πάθωμεν ὅ,τι κατ' Αἴσωπον, ὁ ἀστρολόγος, ὅς «τὸν νοῦν ὅλον ἔχων πρὸς τὸν οὐρανόν, ἐξέλαθε καταπεσὼν εἰς φρέαρ».

Ἡ ἀλήθεια καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει κεῖται ἐν τῷ μέσῳ, οἱ δὲ τὸ ἀληθὲς συμφέρον τῆς νεολαίας ἐπιδιώκοντες δεόν νὰ ἀκολουθῶσι τῷ τοῦ Εὐαγγελίου «Καὶ τοῦτο ποιεῖν κάκεινο μὴ ἀφίεναι», ἥτοι καὶ ἡ κλασικὴ παιδευσίς νὰ καλλιεργῆται ἐν τοῖς ἡμετέροις ἐκπαιδευτηρίοις καὶ ἡ νέα ἑλληνικὴ **ἐξ ἴσου καὶ ἐκ παραλλήλου καὶ μετὰ γυμνασμάτων καὶ ἄλλων προφορικῶν καὶ γραπτῶν ἀσκήσεων** νὰ διδάσκηται.

Ἔστωσαν δὲ βέβαιοι ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου, ἰδίᾳ δὲ τῆς ἀντιπαραβολῆς καὶ οἰοῦναι συγκρίσεως τῆς μιᾶς πρὸς τὴν ἑτέραν γλῶσσαν, δρέψονται ἀφθόνοους τοὺς καρπούς τῶν ἑαυτῶν μόχθων· διότι ὁ ἀπὸ τοῦ σχολαρχείου ἀποφοιτῶν καὶ εἰς τὰ βιοτικὰ ἔργα ἀμέσως τρεπόμενος νεανίας ἔσεται ἱκανῶς κατηρτισμένος, ὅπως, ἂν ἐπιθυμῇ, αὐξήσῃ τὰς ἥδη κεκτημένας γνώσεις· ὁ δὲ εἰς τὰς γυμνασιακὰς τάξεις μεταβησόμενος, κατέχων τὴν κλίμακα ἢ τὴν λέμβον, τὴν μεσολαβοῦσαν μεταξὺ τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ ὑψηρεφούς μεγάρου τῆς Παιδείας, ἢ μεταξὺ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς νηός, εὐχερῶς θὰ ἀνέλθῃ εἰς ἐκεῖνο ἢ ἀκόπως θὰ ἐπιβῆ ταύτης.

Τὸ πρᾶγμα κεῖται τοσοῦτον σαφῶς, ὥστε θεωροῦμεν περιττὸν νὰ ἐπεκτείνωμεν τὸν περὶ αὐτοῦ λόγον, φρονούντες ὅτι οὐδεὶς τῶν ἐλλογίμων συναδέλφων καθηγητῶν καὶ διδασκάλων ἀμφιβητήσῃ τὸ ὀρθὸν τῶν σκέψεων τούτων, αἵτινες ἄλλως ἐπαναλαμβάνονται μόνον ἐνταῦθα ὑπὸ ἄλλοιαν πῶς μορφήν, δὲν πλάττονται δὲ νῦν τὸ πρῶτον, ὡς ἐκ τῶν ἐξῆς δειχθήσεται.

Τῇ 14 Αὐγούστου 1857 ὁ ἀείμνηστος ὑπουργὸς τῆς Παιδείας Χ. Χριστόπουλος ἀπνύθηνε σοφὴν «πρὸς τοὺς γυμνασιάρχας, σχολάρχας καὶ διευθυντὰς ἑλληνικῶν

σχολείων» ἐγκύκλιον, ἐξ ἧς, πρὸς ἐπίρρωσιν τῶν ἡμῶν εἰρημένων, ἀντιγράφωμεν αὐταῖς λέξεσι μέρη τινά, πολλῆς καὶ συντόνου τῆς μελέτης χρῆζοντα :

« Κατὰ τὸν ἰσχύοντα ὀργανισμόν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων (ὄρα ἄρθρ. 1) *, τὰ ἐκπαιδευτήρια ταῦτα διπλοῦν ἔχουσι σκοπόν, ἦγουν πρῶτον νὰ προετοιμάζωσι τοὺς παῖδας διὰ τὰ γυμνάσια, καὶ δεύτερον νὰ χορηγῶσιν αὐθύπαρκτόν τινα καὶ κατάλληλον βαθμὸν πρακτικῆς ἐκπαιδύσεως τοῖς μὴ βουλομένοις ἢ μὴ δυναμένοις νὰ διαγύσωσι τὸ μακρὸν καὶ πολὺμοχθον στάδιον τῶν κλασικῶν σπουδῶν, ἀλλ' ἐπιμενέουσιν νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον ὅπως οὖν ἐπιστημονικῶς πρὸς τὰ βιωφελῆ ἔργα προκατηρητισμένοι. Τὰς δύο ταύτας διαφόρους τάσεις τῆς ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις διδασκαλίας οἱ ἡμέτεροι ἑλληνοδιδάσκαλοι ὀφείλουσι νὰ ἔχωσι διανεκῶς πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ οὐδετέρας νὰ ὀλιγορῶσιν. . .

» Κατὰ ταῦτα, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ, ὡς θεμελίον πάσης παρ' ἡμῶν παιδείας, πρέπει νὰ διδάσκηται ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις τακτικῶς καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιστάδας, ὅπως καταλλήλως προπαρασκευασθῶσιν οἱ νέοι πρὸς τελείαν αὐτῆς ἐν τοῖς γυμνασίοις ἐκμάθησιν· ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπαιτοῦντες δυνάμει τοῦ νόμου παραλληλισμὸν τῆς παλαιᾶς πρὸς τὴν νέαν ἑλληνικὴν, προφορικῶς ἐκθέσεις καὶ γραφικὰ γυμνάσματα ἐν τῇ τελευταίᾳ, εἶναι ἀναντίρροπον ὅτι μεγίστην δέον νὰ δίδητε προσοχὴν εἰς τὴν ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον διδασκαλίαν τῆς καθαρῆς ἐπιστήμης καὶ ἐκλεκτικῆς καθομιλουμένης.

« Ἐν τούτοις παρετηρήσαμεν ὅτι οἱ πλείστοι μὲν τῶν ἑλληνοδιδασκάλων παραμελοῦσιν ἐντελῶς τὴν πρακτικὴν τῆς γλώσσης ἡμῶν διδασκαλίαν, πολλοὶ δὲ, λαμβάνοντες ἴσως ἀφορμὴν ἐκ τοῦ ὅτι ὁ νόμος σημεῖοι τὴν σύνταξιν μεταξὺ τῶν ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις μαθημάτων καὶ ὑψηλῶν διπλῶν γνώσεων ἐπίδειξιν ποιούμενοι, ἐγκαταλείπουσι σχεδὸν ὀλοσχερῶς ἐν τῇ ἀνωτέρᾳ τῶν ἐν λόγῳ σχολείων τάξει τὸ τεχνολογικὸν καὶ τὸ ἐτυμολογικὸν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς μέρος, καὶ τὸν πλείστον χρόνον κατατρίβουσιν εἰς ὄλους ἀνοφελεῖς θεωρίας. Ἐντεῦθεν δὲ προέρχεται, ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν ἑλληνικῶν σχολείων ἀπολυόμενοι, ἐὰν μὲν τραπῶσιν ἀμέσως εἰς τὰ βιοτικὰ ἔργα, γνωρίζοντες τύπους καὶ θεωρίας μόνον, εἰδὶ παντάπασιν ἀνίκανοι νὰ ἐκφράσωσιν ἢ νὰ ἐκθέσωσι διὰ τῆς γραφῆς τὰς ἀπλουτέρας ἰδέας ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν γλώσσῃ· ἐὰν δὲ εἰς τὰ γυμνάσια μεταβῶσιν, ἑλλειπτεῖς εὐρίσκονται κατὰ τε τὸ τεχνολογικὸν καὶ τὴν ἐτυμολογίαν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς, καίτοι διδαχθέντες τὸ ἐν τοῖς γυμνασίοις διδαχθῆσόμενον συντακτικόν, καὶ οὕτω ἐπὶ σαθρῶν θεμελίων οἰκοδομοῦντες, ἀείποτε χωλαίνουσιν εἰς τὴν γῶσιν τῆς ἑλληνικῆς.

» Ἀμφότερα τὰ οὐσιώδη ταῦτα ἀτοπήματα θέλετε προσπαθῆσαι, κύριοι, νὰ ἐκλείψωσιν ἀπὸ ὀφθῆς. Ἄπαντες οἱ διδάσκαλοι τῶν ἑλληνικῶν σχολείων ὀφείλουσι, καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν νέαν ἑλληνικὴν, νὰ ἐξασκῶσιν ἐπιμελῶς τοὺς ἑαυτῶν μαθητὰς δι' ἀναγνώσεως καλῶς γεγραμμένου βιβλίου, δι' ἐκθέσεως προφορικῆς ἰδεῶν, διὰ γραφικῶν συνθέσεων καὶ γυμνασμάτων καὶ δι' ἀκαταπαύστου παραλληλισμοῦ τῆς ἀρχαίας πρὸς τὴν νέαν ἑλληνικὴν εἰς τὴν ἐλευθέραν χρῆσιν τῆς βαθμῶν προοδευούσης τῶν λογίων ἡμῶν γλώσσης· καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν, νὰ ἔχωσι πρὸ πάντων ὑπ' ὄψιν τὴν εἰς τὰ γυμνάσια μεταβῶσιν τῶν νέων ἑλληνικῶν ἀναγνώσμάτων ὡς ἐξῆς·

« Διὰ τὴν Α' τάξιν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων ὀρίζονται 6 ὄραι καθ' ἑβδομάδα, διδασκτέον δὲ ποσόν: «οὐχὶ ὀλιγώτεροι τῶν 100 σελίδων».

« Διὰ τὴν Β' τάξιν καθ' ἑβδομάδα 4 ὄραι καὶ διδασκτέον ποσόν: «οὐχὶ ὀλιγώτεροι τῶν 80 σελίδων» οὕτως: «Ἀνάπτυξις τῶν ἀναγινωσκομένων.—Ἐφαρμογὴ γραμματικῶν κανόνων πρὸς κατάδειξιν τῶν διαφορῶν ἐν τῷ τυπικῷ τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νῦν γραφομένης γλώσσης.—Ἀπλαῖ ἐκθέσεις ἰδεῶν, θέματα ἔχουσαι τὴν ἐπιτομὴν δεδιδασμένου τεμαχίου νεωτέρου ἑλλήνου συγγραφέως, ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, γραφόμεναι δὲ κατ' οἶκον ὑπὸ τῶν μαθητῶν.—Ἀπαγγελία καὶ ἀποστήθις ποιημάτων».

« Διὰ τὴν Γ' τάξιν ὀρίζονται ἐπ' ἴσους ὄραι 4 καθ' ἑβδομάδα, τὸ διδασκτέον δὲ ποσὸν δὲν δύναται νὰ ᾖ ἑλαττον τῶν 90 σελίδων», καὶ κανονίζεται διὰ τῶν ἐξῆς: «Ἀνάπτυξις τῶν ἀναγινωσκομένων.—Ἐφαρμογὴ γραμματικῶν κανόνων καὶ ἐκθέσεις ἰδεῶν ὡς ἐν τῇ Β' τάξει.—Ἐφαρμογὴ δεδιδασμένων κανόνων τοῦ συντακτικοῦ.—Ἀπαγγελία καὶ ἀποστήθις ποιημάτων».

« Διὰ τὴν Δ' τάξιν ὀρίζονται ἐπ' ἴσους ὄραι 4 καθ' ἑβδομάδα, τὸ διδασκτέον δὲ ποσὸν δὲν δύναται νὰ ᾖ ἑλαττον τῶν 90 σελίδων», καὶ κανονίζεται διὰ τῶν ἐξῆς: «Ἀνάπτυξις τῶν ἀναγινωσκομένων.—Ἐφαρμογὴ γραμματικῶν κανόνων καὶ ἐκθέσεις ἰδεῶν ὡς ἐν τῇ Β' τάξει.—Ἐφαρμογὴ δεδιδασμένων κανόνων τοῦ συντακτικοῦ.—Ἀπαγγελία καὶ ἀποστήθις ποιημάτων».

« Διὰ τὴν Ε' τάξιν ὀρίζονται ἐπ' ἴσους ὄραι 4 καθ' ἑβδομάδα, τὸ διδασκτέον δὲ ποσὸν δὲν δύναται νὰ ᾖ ἑλαττον τῶν 90 σελίδων», καὶ κανονίζεται διὰ τῶν ἐξῆς: «Ἀνάπτυξις τῶν ἀναγινωσκομένων.—Ἐφαρμογὴ γραμματικῶν κανόνων καὶ ἐκθέσεις ἰδεῶν ὡς ἐν τῇ Β' τάξει.—Ἐφαρμογὴ δεδιδασμένων κανόνων τοῦ συντακτικοῦ.—Ἀπαγγελία καὶ ἀποστήθις ποιημάτων».

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τῆς διδασκαλίας τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης ἐν τοῖς σχολαρχείοις νομοθετήματα, ἐγκρινόμενα ὑπὸ τε τῆς πείρας καὶ τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως τῶν καθ' ἡμᾶς. Ἴσως ὅμως ἀντίπεσιν τινες ὅτι προστίθενται τῷ ἀναδεξομένῳ τὴν διδασκαλίαν τῶν νέων ἑλληνικῶν ἀναγνώσμάτων καὶ νέοι κόποι ἢ ὅτι δὲν περισεύουσιν ἐκ τῆς ἀρχαίας γλώσσης ὄρα διὰ τὴν νέαν κτλ. κτλ. Ἀλλὰ πρῶτον μὲν προσθήκη ὥρων εἰς τὸ πρόγραμμα δὲν γίνεται, ἐπειδὴ αὐταὶ λαμβάνονται ἐκ τῶν διὰ τὴν ἀρχαίαν προωρισμένων ὥρων, διότι καὶ πάλιν ἡ ἀρχαία διδάσκειται, ἀλλὰ διὰ τῆς νέας. Ἐπειτα δὲ καὶ οἱ κόποι τοῦ διδάσκοντος τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν διόλου δὲν εἶναι ὀλιγώτεροι ἢ ἑλαφρότεροι τοῦ διδάξοντος τὴν νέαν, ὥστε καὶ ὁ λόγος οὗτος ἀφ' ἑαυτοῦ καταπίπτει. Καὶ οὕτως ὅμως ἂν εἶχε τὸ πρᾶγμα, ὅτι δηλαδὴ ὁ ἀναδεξόμενος τὴν διδασκαλίαν τῶν νεωτέρων λογογράφων καὶ ποιητῶν θέλει ἀναλάβει κόπους ἰκανοὺς πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ ἄλλως τερπνοτάτου τούτου μαθήματος, πάλιν τί σημαίνουσιν οἱ κόποι οὗτοι τοῦ διδασκάλου ἀπέναντι τῶν ἄγλαων καρπῶν, οὓς αὐτὸς τε καὶ οἱ μαθητὰὶ αὐτοῦ ἀναμφιβιβητικῶς θὰ συγκομίσωσιν ἀπὸ τοῦ εὐκάρπου καὶ εὐχύμου τούτου δένδρου τῶν γνώσεων; Εὐτυχῶς οἱ ὁμογενεῖς διδάσκαλοι διακρίνονται ἐπὶ φιλοπονίᾳ καὶ φιλοτιμίᾳ, πάντες δὲ καλῶς γινώσκουσι οὓς ἀγῶνας καὶ μόχθους καταβάλλουσιν ὑπὲρ τῆς μορφώσεως τῆς νεολαίας, ὥστε καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἐν τῇ **Νεοελληνικῇ Κιβωτῷ** θέλουσι ἀναλάβει μετ' εὐαρεσκείας οἰονεὶ ἢδὲ τι ἐπιδόροπιον τῆς ὅπωςδῆποτε δυσπέπτου κλασικῆς πανδαισίας τῶν ἀρχαίων.

Μόνη ὅμως ἡ εὐσυνειδήτος ἐφαρμογὴ τῶν ὑποδειγμένων ὀδηγῶν ἀφ' ἐνὸς καὶ ἡ διὰ τῆς πείρας ἐκαστῶ τῶν διδασκάλων προσπορισθεῖσα μέθοδος ἀφ' ἐτέ-

* Ἄρθρ. 1. Διὰ τὴν ἀνωτέραν ἐπιστημονικὴν καὶ διὰ τὴν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον μεταβατὴν ἀπαιτουμένην, προστίθεται δὲ καὶ διὰ τὸν κοινωνικὸν βίον ἀναγκασιότατην ἐκπαιδεύσιν, θίλλον ἰφίστασθαι τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα, καὶ ὑπερῶν αὐτῶν τὰ γυμνάσια.

Ἄρθρ. 2. Πρώτιστος σκοπὸς τῶν ἑλληνικῶν σχολείων εἶναι νὰ προετοιμάζωσιν διὰ τὰ γυμνάσια, καὶ κατ' αὐτὸν ἀναμορφῶσιν τὸ ἀντικείμενον, ἢ ἑκείνην καὶ τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας· ἀλλὰ συγχρόνως ἢ ἐν αὐτοῖς ἐκπαιδεύουσιν πρέπει νὰ ἀποτελῇ καὶ αὐθύπαρκτόν τι ὅλον, ὡς πρῶτον μὲν θεωρούμενον βαθμῖδα τῆς ἐπιστημονικῆς μορφώσεως τῆς νεολαίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν παῖδας κατάλληλον, ὅσοι δὲν θέλουσι μεταβῆ εἰς τὰ γυμνάσια, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἑλληνικῶν σχολείων ἡμέτερος εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον, ἢ εἰς θεῖαν, μὴ ἀπαιτούσαν ἐκπαιδεύσιν γυμνασίου καὶ πανεπιστημίου (Βασιλικὸν Διάταγμα τῆς 31 Σεπτεμβρίου 1836).

Ἄρθρ. 7. Εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα θίλλον ἐν γένει διδάσκεισθαι ἐργατοπαιδικῶς τὰ ἀπλοῦθα ἀντικείμενα :

Ἡ ἑλληνικὴ μετὰ παραλληλισμῷ τῆς παλαιᾶς πρὸς τὴν νέαν κτλ. κτλ.

Ἄρθρ. 10. Μετὰ τὴν θεωρητικὴν διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς θίλει συνθέσθαι καὶ πρακτικῆς, βοηθητικῆς βιβλίου ἑλληνικοῦ, πρὸς ἀνάγνωσιν βαθμῶν προοδευούσης, ὥστε δι' αὐτῆς νὰ ἀποκρίνωσιν οἱ μαθητὰὶ ὁρθῶν ἐκφρασῶν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν ἐπιδεικτικὴν τοῦ διηγεῖσθαι ὅσα ἴκονται, τοῦ χαριέντως προσθέειν τεμαχία ἐκπιθόμενα καὶ τοῦ συνθέειν κατ' ἀρχὰς ἰσχυρῶς, μετὰ ταῦτα δὲ πολυσημένους, καὶ τέλος συνεχεῖς προτάσεις (Ἀπόφθ).

ρου θέλουσι καταδείξει οίους και όσους θησαυρούς και μεθόδους είχομεν, άτινα παντελώς ήγνοούμεν, και τούτου ένεκα προετιμώμεν τόν εκ τών ξένων φιλολογιών ούχι πάντοτε κατάλληλον ήμίν και άκίνδυνον δανεισμόν γνώσεων μηδόλωσ συνανδουσών πρός τάς παραδόσεις ήμῶν και ιδέας.

Τρέφων πλήρη τήν πεποίθησιν επί τήν εύδοκίμωσιν και προκοπήν τής φίλης όμογενοῦς νεολαίας, μετ' έλπίδων γλυκειῶν προσφέρω αύτῇ τήν **Νεοελληνικήν Κιβωτόν** τής φιλολογίας και γραμματολογίας τών πατέρων ήμῶν, εύχόμενος από μέσης καρδίας όπως οι φίλοι συνάδελφοι διά τής επιμελείας και φιλοκαλίας και φιλοτιμίας αύτῶν υπερακοντίσωσι πᾶσάν μου έλπίδα.

Έν τῷ Πέραν, τῇ 17 Ἰουνίου 1892.

ΙΩΑΚΕΙΜ ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ.

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΕΝ Ω, ΖΩΜΕΝ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΓΝΩΡΙΜΙΑ.

(Διάλογος).

Ἡ Κυρία ΦΡΑΖΑΡ

ΔΙΚ ΦΡΑΖΑΡ

Δεσποινίς ΜΠΟΛΤΟΝ

(Ἡ σκηνή ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς βιβλιοθήκῃ τοῦ οἴκου τῆς κυρίας Φράζαρ).

Ἡ κυρία Φράζαρ καλλιμόρφος τεσσαρακονταετίας κυρία γράφει ἐν γραφεῖῳ, φέρουσα και τόν πῖλον αὐτῆς. Ὁ ἀνεψιὸς αὐτῆς Δίκ Φράζαρ, νέος εἰκοσιοκταετής τήν ἡλικίαν, περατώσας ἀκριβῶς πρόγευμα, ἕπερ εἶχε βραδύνει κατά τι και τὰ ὑπόλοιπα τοῦ ὁποίου εὑρίσκονται εἰσέτι ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἴσταται παρὰ τήν τοῦ τοίχου θερμάστραν, καπνίζων.

Κα Φράζαρ. Εἶναι τὸ μόνον, ἕπερ δέον νὰ γείνη — ὁ μόνος τρόπος καθ' ὃν μετὰ πιθανότητος δύναμαι νὰ σκεθῶ ὅτι θὰ σοὶ βοηθήσῃ. Νυμφεύθητι τήν δεσποινίδα Μπόλτον — τὸ ἑλάχιστον προσπάθησον νὰ συζευθῆς, αὐτῇ — και θὰ ἴδῳ τί εἶναι δυνατόν νὰ γείνη. Ἄν μὴ πράξης τοῦτο, νίπτομαι ἀπλῶς τὰς χεῖρας.

Δίκ. Ἀλλά, θεῖα, οὐδέποτε ὑπῆρξα θιασώτης τοῦ γάμου.

Κα Φράζαρ. Τότε ὀφείλεις νὰ μάθῃς νὰ ἦσαι τοιοῦτος.

Δίκ. Ἀλλά δύνασθε νὰ φαντασθῆτε ὅτι θὰ ἐνυμφεύσῃν διὰ χρήματα; Νὰ φαντασθῆτε ὅτι θὰ ἐνυμφεύσῃν ἐν γένει! Δὲν εἶμαι κατάλληλος πρός τοῦτο — ὑπεραγαπῶ τόν οἰκιακόν βίον. Ἀναμφιβίλως ἡ δεσποινίς — ὁποιοῦνδήποτε κἄν ἦ τὸ ὄνομα αὐτῆς — θὰ θέλῃ νὰ ἐξέρχεται καθ' ἐσπέραν εἰς τοὺς χοροὺς και ἐφεσπερίδας και τὰ τοιαῦτα — ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶμαι ἄνθρωπος τῶν χορῶν.

Κα Φράζαρ. Τότε ὀφείλεις νὰ καταστῆς τοιοῦτος ἐν ἀνάγκῃ. Θὰ σοὶ εἶπω, Δίκ, τί πρέπει νὰ γείνη — οὐδ' ἐπ' ἑλάχιστον ὀφείλει τὸ μεμφιμορεῖν. Ἀπερασίθη, ἢ μάλλον θ' ἀπορασιθῆ πάραυτα. Ἀποφάσισον αὐτὸ ὅσον τάχιστα. Ἡ δεσποινίς θὰ μείνῃ παρ' ἡμῖν τήν ἐσπέραν τῆς σήμερον.

Δίκ (ἐκπλησσομένης). Τί!

Κα Φράζαρ. Και παρακαλῶ ν' ἀρχίσῃς πάραυτα νὰ φαίνῃσαι ὅσον τὸ δυνατόν μάλλον εὐπροσῆγορος.

Δίκ. Ἐν τι ὅμως μοὶ φαίνεσθε ὅτι καθ' ὁλοκληρίαν ἐλησμονήσατε, θεῖα. Δυαντὸν κληρονόμος, οἷα ἡ δεσποινίς Μπόλτον, νὰ φροντίζῃ περὶ προσώπου κατέχοντος θέσιν, οἷαν ἐγὼ, ἀνευ χρημάτων δηλ., ἀνευ-ἐλπίδων ἐπιτυχίας ἐν τῷ βίῳ και ἰδιαζόντως ἀνευ ἐλκυστικῆς μορφῆς (στρέφων, ἐσοπρίζεται ἐν τῷ ὑπὲρ τήν τοῦ τοί-

χου θερμάστραν κατόπτρῳ και μειδίξ). Βλέπετε ὅτι λέγω «εἶναι δυνατόν» και οὐχι «εἶναι πιθανόν».

Κα Φράζαρ. Ἡ δεσποινίς Μπόλτον ἔχει πάντα λόγον νὰ ἐπιθυμῇ νὰ συζευθῇ. Δὲν ἔχει γονεῖς, ἀνοίκειον δὲ δι' αὐτὴν εἶναι νὰ ζῆ ἐν τῇ ἐξοχῇ μεθ' ἑταίρου ἢ και νὰ μὲν ἄλλως μετὰ φίλων ἐν Λονδίῳ. Ἡδὲ ἄγει τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς.

Δίκ. Πῶς συνέβη ὥστε νὰ μὴ ἔχῃ ἕδρα συζευθῆ;

Κα Φράζαρ. Ἄ, τοῦτο εἶναι ἰδιοτροπία αὐτῆς. Τοσοῦτον ἀποστρέφεται τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ τύχῃ συζύγου ἔνεκα τῶν χρημάτων αὐτῆς, ὥστε ἀποθαρρύνει πάντα κύριον. Ἄμα ὡς ὑποπεύσῃ τοιοῦτό τι. Πρέπει νὰ ἦσαι πολὺ προσηκτικὸς εἰς ὅ,τι δῆποτε κἄν πράττης, νὰ μὴ φαίνῃσαι ὅτι σκέπτεσαι περὶ τῶν χρημάτων αὐτῆς.

Δίκ (βλακωδῶς). Πῶς νὰ κατορθώσω τοῦτο.

Κα Φράζαρ. Ὡ, νομίζω ὅτι θ' ἀναβέσω τοῦτο εἰς σέ!

Δίκ. Και εἶναι αὕτη εὐειδής;

Κα Φράζαρ (ἐμφατικῶς). Ἐχει πέντε χιλιάδας τὸ ἔτος!

Δίκ. Εἶναι πολὺ δυσειδής;

Κα Φράζαρ. Ὡ, τί βῆσανος εἶσαι, Δίκ! Ἄφου ἄπαξ ἀπεφάσισαι νὰ προσπαθήσῃς νὰ νυμφευθῆς, τί ἐνδιαφέρει ἂν ἦναι ἢ οὐ. Διατί νὰ τυφλώτῃς πρὸ τῶν πραγμάτων. Διατί ν' ἀξιοῖς ὅτι μέλλεις νὰ ὑποπέσῃς εἰς ἔρωτα. Διότι ὑποθέτω ὅτι ἔχεις ἀποφασίσει ἤδη, δὲν ἔχεις ἀποφασίσει;

Δίκ. Καλλίστα. Θὰ γείνω τόσον ταπεινὸς και φιλοχρήματος ὅσον ἐπιθυμεῖτε. Εἶπετέ μοι ὅμως ὅπωςδῆποτε πρός τίνα ὀμοιάζει — τί εἶδος κορασίου εἶναι. Διότι δύναμαι ἐγὼ νὰ γείνω σχεδὸν παντὸς εἶδους ἄνθρωπος, ἀρκεῖ νὰ γνωρίζω ὁποῖον εἶδος ἀνθρώπου ἀρέσκει αὐτῇ. Ἄν ἦναι φίλη τῶν ἀθλήσεων, θὰ ὀμιλῶ περὶ ἀγροτικῶν παιγνίων, περὶ κωπηλασίας ἐν λέμβῳ, ἂν ἦναι φίλη τῆς καλλιισθησίας θὰ ξυρίσω τὸν μύστακά μου, θὰ φέρω πράσινον ἄνθος και θὰ ἀρούμαι ρήτρας ἐκ τοῦ τελευταίου γάλλου ποιητοῦ. Εἶναι φίλη τῆς καλλιτεχνίας; Ὅποῖαι αἱ ἰδιαιτέραι βλέψεις αὐτῆς περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐντυπώσεως; Εἶναι φίλη τῆς μουσικῆς; Ἡδύνασθε νὰ μοὶ δώτῃτε περὶ τούτων πληροφορίας.

Κα Φράζαρ. Νὰ σοὶ εἶπω· μολονότι οὐδ' ἀπ' ἑλάχιστον εἶσαι ἀξίος τούτου, εἶναι ὅμως θελητικὸν κοράσιον. Θὰ σ' ἐξυπηρετῆ ἀκριβῶς ἂν ἦτο πᾶν ὅ,τι ἀποστρέφσαι, ἀλλὰ δὲν εἶναι (διπλῶναι ἐπιστολήν). Εἶναι πολλῶ ὠραιότερον παρ' ὅσον σοὶ ἀξίζει. Ἡδὲ ὀφείλω νὰ ἐξέλθω — ὑπάρχει δημοπρασία τήν ὁποίαν δὲν νομίζω καλὸν νὰ παραμελήσω (διευθετεῖ τὸν πῖλον αὐτῆς ἔμπροσθεν τοῦ κατόπτρου). Εἶναι φίλη τῆς μουσικῆς ἢ δεσποινίς, ἐνεθυμήθην τώρα.

Δίκ. Ὡ, δυστυχία! συναυλία ὀρχήστρας, φωνητικῆ μουσικῆ, μελοδράματα, ὑψίφωνοι, βαθύφωνοι. Καλῶς ἐν τι ἀπεφάσισα — θὰ ψάλλω εἰς αὐτὴν ἐγὼ αὐτός. Τοῦτο δυνατόν νὰ θεραπεύσῃ τήν πρός τήν μουσικὴν κλίσιν αὐτῆς.

Κα Φράζαρ. Δίκ. Σὲ καθικετεῖω! Μὴ πράξῃς τι πρὸ τοῦ γάμου σου, ἐν πάσῃ περιπτώσει (ἐξέρχεται και, ἐπιστρέφουσα, λέγει): Ὡ, ἐλησμονήσα, ἀναμῆνῳ ἐνταῦθα παιδαγωγόν διὰ τὰ τέκνα. Ἄν αὕτη ἔλθῃ πρὶν ἢ ὑποστρέψω, μὴ ἐπιτρέψῃς αὐτῇ ν' ἀπέλθῃ, μέχρις ὅτου ἐπιστρέψω (ἐξέρχεται).

Δίκ. (λαμβάνων ἀνὰ χεῖρας ἐφημερίδα). Οὐδ' ἐπ' ἑλάχιστον μοὶ ἀρμόζει τοῦτο· σχέδια, ραδιοργαῖα και ἄλλα παραπλήσια — ἐγὼ εἶμι ἐν γένει ἀθόρητος τήν ἐνέργειαν. Οὐδεμία νέα εἰδήσις ὑπάρχει ἐν ταῖς ἐφημερίσι — οὐδεμία ἐκτός τῶν εἰς τήν ἐμφλουέντζαν ἀναγομένων (ἐξαπλόνεται. Ἀκούεται ἦχος κώδωνος).

Δίκ. Τίς ἀρά γε νὰ ἦναι;

(Εἰσέρχεται ἡ κ. Μπόλτον. Ὁ ὑπηρετῆς ἀναγγέλλει αὐτῇ δυσλήπτως και ἀφαιρεῖ ἀπὸ τῆς τραπέζης τὰ τοῦ προγεύματος).

Δίκ. Αὕτη θὰ ἦναι ἡ παιδαγωγός — τί ὠραῖον κοράσιον (κατὰ μέρος) εἶτα προχωρῶν ἐμπρός): Ὡ, ἡ κ. Φράζαρ παρεκάλεσέ με νὰ εἶπω ὑμῖν ὅτι ἡναγκάσθη νὰ ἐξέλθῃ και ἐλπίζει ὅτι δὲν θ' ἀναχωρήσῃτε πρὶν ἢ ὑποστρέψῃ.

Δεσποινίς Μπόλτον: Νὰ ἀναχωρήσω; ἀλλὰ μόλις ἦλθον.

Δίκ. Ἀκριβῶς. Ἐλπίζει — ἐννοῶ δηλ. ὅτι θὰ περιμενῆτε με-